

Sprawozdanie z posiedzenia IBA w Budapeszcie 25 maja 2019

Publikujemy sprawozdanie adw. Tomasza Wardyńskiego z posiedzenia International Bar Association, które odbyło się 25 maja 2019 r. w Budapeszcie.

Posiedzenie rozpoczął pan Horacio Bernardes Neto (Prezes IBA od stycznia 2019 r.; Brazylia) przedstawiając zwięzłe podsumowanie przebiegu ostatnich miesięcy swojej pracy na rzecz IBA. Prezes IBA skupiał swoje działania na promowaniu Dorocznej Konferencji (Annual Conference) oraz działalności IBA w krajach azjatyckich. Dzięki wizytom w Chinach, Japonii, Korei Południowej i Singapurze, udało się przyłączyć do IBA kilku nowych członków działających na rynku azjatyckim. Ponadto pozyskano delegatów czołowych kancelarii prawnych do uczestnictwa w Dorocznej Konferencji IBA, która odbędzie się w Seulu w dniach 22 - 27 września 2019 r. W ciągu ostatnich miesięcy Prezes IBA miał również okazję uczestniczenia w spotkaniach z przedstawicielami wielu samorządów prawniczych oraz spotkania z władzami Chin i Indonezji, podczas których omówiono znaczenie praworządności.

Pan Horacio Bernardes Neto wspominał również, że uczestniczył w szczycie Liderów Latinoamerykańskiego Samorządu Prawniczego (Latin American Bar Leaders" Summit) oraz konferencji dotyczącej fuzji i przejęć w Ameryce Łacińskiej (M&A in Latin America Conference). Ta ostatnia gościła prawie 900 delegatów, co stanowi nowy rekord IBA w tym regionie świata.

Prezes IBA wspierał również publikację raportu IBA dotyczącego mobbingu i molestowania seksualnego w zawodzie prawniczym (Bullying and Sexual Harassment in the Legal Profession). Wyniki raportu przedstawiają szokujące ustalenia, które mogą mieć znaczący wpływ na postrzeganie zawodu prawnika.

W czasie posiedzenia pan Mark Ellis (wieloletni dyrektor wykonawczy IBA; Anglia), zwrócił uwagę, że IBA od ostatnich miesięcy mierzy się z wzmożoną ilością cyberataków. Ataki te są systematyczne, złożone i zorganizowane, co tym bardziej podkreśla bezprecedensowość sytuacji. IBA zaangażowała zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych ekspertów, aby upewnili się, że wszelkie informacje są dostatecznie zabezpieczone.

Podczas posiedzenia przyznano pełne członkostwo Kuwait Bar Association. Wskazano również, że organizacje członkowskie, które w okresie ostatnich czterech lat nie wpłaciły opłaty członkowskiej, zostaną zawieszone w prawach członka IBA do czasu zapłaty.

Podczas posiedzenia podkreślono, że implementacja podjętych decyzji usprawnia działalność IBA i stanowi część ciągle trwającego procesu doskonalenia Stowarzyszenia jako całości. Przedstawiono prezentację przygotowaną przez Almudenę Arpón de Mendivil (Sekretarz Generalny IBA; Hiszpania), zaprojektowaną tak, aby odzwierciedlać strukturę listu rozpowszechnianego w Rzymie przez Martina Solca, byłego Prezesa IBA. Poruszone zostały kwestie priorytetów w pracy merytorycznej IBA, demokracji wewnętrznej, polityki finansowej, zarządzania i różnorodności.

Podczas dyskusji nad zagadnieniami poruszonymi w prezentacji na pierwszy plan wysunął się temat wewnętrznej demokracji oraz nowoutworzonych organów i stanowisk (w szczególności Executive Committee oraz Corporate Secretary).

Podczas posiedzenia przedstawiono przewodnik IBA, zawierający 27 zasad pomocy prawnej w zakresie systemów sprawiedliwości cywilnej, administracyjnej i rodzinnej oraz komentarz do każdej z przyjętych regulacji (IBA Guide on Legat Aid Principles on Civil, Administrative and Family Justice Systems). Zasady te mają mieć zastosowanie we wszystkich jurysdykcjach, niezależnie od obowiązującego systemu prawa czy istniejących tradycji prawnych.

Przewodnik pomyślany został jako zamknięty katalog zasad. Komentarz natomiast stanowić ma żywy dokument, rozszerzany o dodatkowe komentarze i przykłady w celu ukazania wielu różnych sposobów i możliwości zastosowania zasad w różnych jurysdykcjach. Rada, wtórując za Komitetem Polityki BIC i Radą SPPI, zatwierdziła przewodnik.

Przy okazji pani Lucy Scott-Moncrieff (Access to Justice and Legal Aid Committee; Anglia) przedstawiła kolejny etap pracy Komitetu ds. Dostępu do Wymiaru Sprawiedliwości i Pomocy Prawnej. Jest nim projekt podjęty we współpracy z Bankiem Światowym mający na celu opracowanie raportu dotyczącego ekonomicznych zalet pomocy prawnej. Ma on ostatecznie wskazać, że o pomocy prawnej z urzędu (finansowanej ze środków publicznych) nie można mówić jedynie w kategorii wydatkowania środków. Raport ma ukazać, że stanowi ona dla państwa korzyść z powodu redukcji wszystkich powiązanych z nią kosztów społecznych związanych z niesprawiedliwością, bezdomnością lub bezrobociem.

Podczas posiedzenia zaprezentowano zakres działania Grupy Roboczej ds. Strategii (Strategy Working Group) utworzonej przez Prezesa IBA w celu podjęcia dyskusji na temat planu przyszłej działalności IBA.

Grupa Robocza powołała pana Gerarda Tanja na stanowisko Konsultanta ds. Strategii. Zaprezentował on projekt procesu tworzenia planu strategicznego, oczekiwania względem rezultatu, harmonogram i kamienie milowe rozwoju IBA, a także nadrzędne cele jakie w związku z pracą grupy mają zostać osiągnięte.

Podczas szerokiej dyskusji skupiono się na strategicznych celach IBA wskazanych w prezentacji. Omówiono wagę ochrony praworządności, praw człowieka oraz wspierania różnorodności i zaangażowania w procesy zawodowe wszystkich uczestników niezależnie od ich rasy czy narodowości. Pochylono się również nad kwestią ochrony podstawowych wartości zawodu prawniczego. Członkowie Rady przedstawili także swoje uwagi w zakresie sposobu osiągnięcia celów, jakimi są: uznanie IBA za globalny głos zawodu oraz zapewnienie, że IBA oferuje najbardziej atrakcyjne fora dla prawników, a IBA Substantive Law Committees zostaną uznane za najlepsze wśród tego rodzaju organów. Pod dyskusję poddano również działania, jakie sprawią, że IBA uzyska pozycję najlepiej zarządzanej organizacji członkowskiej.

Podkreślono również znaczenie dostępu do sprawiedliwości oraz wagę transparentnego, odpowiedzialnego i opartego na komunikacji sposobu zarządzania Stowarzyszeniem.

Na zakończenie dyskusji głos ponownie zabrał pan Gerard Tanja. Tłumaczył, dlaczego Grupa Robocza rozpoczęła swoją pracę pochylając się nad wskazanymi w prezentacji kwestiami oraz dlaczego proces planowania strategii jest tak istotny. Wskazał, że grupa stoi przed wyzwaniem selektywnego wybrania priorytetowych celów działalności, ponieważ jest to jedyny sposób, aby wdrożyć swój plan w życie w sposób profesjonalny i zadowalający.

Podczas posiedzenia Rady przedstawiono sprawozdanie z działalności grupy roboczej zajmującej się zmianami klimatycznymi w kontekście sprawiedliwości i praw człowieka. Climate Change Justice and Human Rights Task Force koncentruje się obecnie na dwóch aspektach, z których raporty zostały już ukończone. Pierwszy skupił się na prawnych aspektach adaptacji do zmian klimatycznych, drugi natomiast koncentrował się na stworzeniu modelowego statutu postępowania przeciwko rządowi, które nie wypełniły zobowiązań w zakresie hamowania skutków zmian klimatu.

Przedstawiono sprawozdanie z aktualnych działań grupy zajmującej się rolą prawników w transakcjach przy użyciu podmiotów z "rajów podatkowych", w szczególności podkreślono sukces opublikowanego w maju 2019 r. raportu, nad którym grupa pracowała we współpracy z organisation for Economic Co-operation and Development (OECD).

Rada pochyliła się również nad działalnością grupy zajmującej się konfliktem interesów w działalności

zawodowej (Conflict of Interest Task Force). Jednym z zidentyfikowanych przez grupę wyzwań jest rosnąca tendencja stwarzania konfliktów w celu zakłócenia postępowań, które są w toku i wynikającej z tego szkody. W ramach IBA bardzo niewiele robi się w odniesieniu do tego zagadnienia, dlatego grupa planuje opublikowanie listy kontrolnej lub stworzenie aplikacji, która pomoże w rozwiązaniu tego problemu z poziomu IBA.

Podczas posiedzenia Rady przedstawiono również sprawozdanie z działalności grupy roboczej wspieranej przez Prezesa IBA, zajmującej się kwestią mobbingu i molestowania seksualnego w zawodzie prawniczym. W zakresie działalności Bullying and Sexual Harassment in the Legal Profession Task Force podkreślono zasługi pana Kierana Pendera, który opracował obszerny raport oparty na ogromnej ilości badań i największej globalnej ankiecie przeprowadzonej przez IBA. Podkreślono, że w związku z publikacją raportu należy podjąć wszelkie możliwe działania, aby wdrożyć zalecenia przedstawione w sprawozdaniu, w szczególności mające na celu podnoszenie świadomości i usprawnienie reagowania na nadużycia. Jest niezmiernie ważne, aby w tej kwestii zawód prawnika był wzorem do naśladowania dla wszystkich innych zawodów.

Zaprezentowane zostały również sprawozdania grup: Future of Legal Services Task Force (ze względu na znaczenie podejmowanych przez grupę kwestii, IBA postanowiła przekształcić ją w stałą komisję, która podlegać będzie SPPI), Refugee Crisis Initiative Task Force, Open/Closed Legal Markets Task Force, The role of lawyers from a business outlook oraz Wellbeing within the legal profession.

Podczas posiedzenia przedstawiono również raporty z działalności czterech części składowych IBA Legal Practice Division (LPD), Section on Public and Professional Interest, (SPPI), Human Rights Institute (HRI) oraz Bar Issues Commission (BIC). BIC, HRI i SPPI wspólnie opracowują tłumaczenia filmów dotyczących praworządności wyprodukowanych przez IBA pod kierownictwem pana Martina Solca. Projekt ten ma na celu jak najszersze rozpowszechnienie ich treści oraz zwiększenie wpływu jaki wywierają.

W dniu poprzedzającym posiedzenie Rady IBA odbyło się spotkanie "Bar Leaders" Forum Meeting organizowane przez Bar Issues Commission. Było to otwarte forum dla przedstawicieli organizacji członkowskich IBA i członków BIC.

Spotkanie poprowadził pan Peter Koves (Przewodniczący BIC; Węgry). Podczas spotkania przedstawiono status bieżących projektów, w które zaangażowana jest BIC. Omówiono m.in. "Projekt Etiopia", którego celem jest wsparcie Etiopskiego Samorządu Prawników podczas przeprowadzenia wielkoskalowej reformy zawodu prawnika w Etiopii. W wyniku współpracy powstał projekt ustawy o zawodzie prawnika, który przewiduje ustanowienie obowiązkowego samorządu prawników. Projekt wkrótce zostanie przedłożony Parlamentowi Etiopii.

W październiku 2018 r. IBA rozpoczęła kampanię "Look after the Rule of Law, and it will look after you" dotyczącą znaczenia rządów prawa. Ma ona na celu zwiększanie świadomości obywateli państw europejskich w zakresie wagi niezależnego systemu sprawiedliwości, wolności słowa i wolności mediów, braku korupcji na stanowiskach publicznych czy braku dyskryminacji. Projekt opiera się o osiem krótkich filmów, które w sposób przystępny i praktyczny ilustrują wpływ jaki brak praworządności wywiera w codziennym życiu każdego człowieka. Podkreślono, że kampania stanowi projekt globalny, a jej celem jest rozpowszechnianie uniwersalnej wiedzy o znaczeniu praworządności w społeczeństwach demokratycznych.

W Polsce projekt ten nosić ma tytuł "Zadbaj o praworządność - dla własnego dobra". Ma zostać rozpowszechniony za pomocą mediów społecznościowych, jak również mediów tradycyjnych i partnerów kampanii (patronów, osoby publiczne, organizacje pozarządowe).

Filmy będące kluczową częścią projektu dostępne są pod adresem ([zobacz link](#))

IBA zdaje sobie sprawę, że obecny krajobraz polityczny i działalność aktualnie rządzącej w Polsce partii politycznej mogą być postrzegane jako naruszenie rządów prawa. Podkreślono zatem, że w przy wdrażaniu projektu w Polsce istnieje potrzeba neutralizacji kontekstu politycznego - kampania nie powinna zawierać bezpośrednich komentarzy do aktualnej sytuacji politycznej w kraju. W związku z tym, należy wspierać wizerunek kampanii jako międzynarodowej, a nie skierowanej przeciwko Polsce.